

Singapur, Japonya Ve Türkiye Eğitim Yönetim Sistemlerinin Değişik Parametrelere Göre Karşılaştırılarak Araştırılması¹

Zeynep Tuğba PAKSOY², Eşef Hakan TOYTOK³, Ayşe Nur KAHVECİ⁴

Özet

Bu çalışmada Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından 3 yıllık aralıklarla yapılan PISA'ya (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) katılan ve başarı gösteren ülkelerden Singapur ve Japonya ile Türkiye eğitim yönetim sistemi karşılaştırılmıştır. Araştırmada ele alınan ülkelerin eğitim yönetim sistemlerinin karşılaştırılması yapılırken ülkelerin genel yapısı, eğitim sistemlerinin yapısı, eğitim yönetimi teşkilat yapısının ve denetim, öğretmen yetiştirme ve atama sistemleri ile derslerin işleniş şekilleri olmak üzere beş parametre kullanılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın amacını, Singapur, Japonya ve Türkiye eğitim yönetim sistemlerinin karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklarının belirlenmesi oluşturmaktadır. Araştırma deseni, nitel araştırma yöntemlerinden belge doküman analizi yönteminin kullanılması ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin elde edilmesinde literatür taraması yapılırken ele alınan ülkelerin resmi bakanlık web siteleri ile ilgili makaleler incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, ele alınan üç ülkenin de eğitim basamaklarının ve merkezi eğitim teşkilat yapısının benzerlikler gösterdiği görülürken, farklılıkların denetim sistemlerinde, okul yönetimi atama sistemlerinde, öğretmen seçme ve atama sistemlerinde ve öğretmen özerkliklerinde olduğu görülmüştür. Sonuç olarak Singapur ve Japonya'da eğitim politikalarının daha istikrarlı olduğu düşünülürken ülkemizde bu istikrarın sağlanamadığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Singapur eğitim yönetimi, Japonya eğitim yönetim, Türkiye eğitim yönetim, karşılaştırmalı eğitim

Research of Singapore, Japan and Turkey Education Management Systems According To Different Parameters

Abstract

In this study, the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) by 3-year intervals Pisa (Program for International Student Assessment) from Turkey's learning management system and participating in successful countries, Singapore and Japan were compared. While comparing the education management systems of the countries covered in the research, five parameters were used: the general structure of the countries, the structure of the education systems, the organization of educational management and supervision, teacher training and assignment systems, and the way courses are processed. In this context, the aim of the study is to determine the similarities and differences between the education management systems of Singapore, Japan, and Turkey by comparing them. The research design was carried out using the document analysis method, one of the qualitative research methods. In order to obtain the data, articles related to the official ministry websites of the countries discussed during the literature review were examined. According to the research results, training and education of all three countries on the Central rung of the ladder while the structure of the organization appears to show similarities, the differences in the control system of the school assignment system administrator, teacher and teacher autonomy in selection and appointment procedures were observed. As a result, while education policies are thought to be more stable in Singapore and Japan, it is thought that this stability cannot be achieved in our country.

Keywords: Singapore educational administration, Japan educational administration, Turkey educational administration, comparative education.

¹ Bu çalışma 12-14 Mayıs 2022 tarihlerinde gerçekleştirilen 13. Uluslararası ICONTE kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Sorumlu yazar, Öğretmen, MEB, Kahramanmaraş Milli Eğitim Müdürlüğü, zeyneptaksoy@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0271-6083

³ Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, hakantoytok@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-3638-1901

⁴ Öğretmen, MEB, Kahramanmaraş Milli Eğitim Müdürlüğü, kahveciaysenur4@gmail.com

Makale Geçmişi
Makale Türü
Önerilen Atf

Geliş: 01.06.2022

Kabul: 28.06.2022

Yayın: 30.06.2022

Araştırma Makalesi

Paksoy, Z. T, Toytok, H. E.& Kahveci A. N. (2022). Singapur, Japonya ve Türkiye eğitim yönetim sistemlerinin değişik parametrelere göre karşılaştırılarak araştırılması. *Uluslararası Liderlikte Mükemmellik Arayışı Dergisi (ULMAD)*, 2(1), 29-40.

Giriş

Eğitim sistemleri, ülkelerin gelişmelerini sağlayan en önemli faktörlerden birisidir. Çünkü ülkelerin belirledikleri ve uyguladıkları eğitim sistemleri gelişmişliklerinin yanında istedikleri insan profilini yetiştirme görevi üstlenmektedirler. Ülkeler eğitim sistemlerinin başarısını belirlemede Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) tarafından yapılan Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) ve Uluslararası Öğrenci Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından yapılan Uluslararası Matematik ve Fen Bilimleri Çalışması (TIMSS) gibi uluslararası sınavlar önemli bir göstergedir. Bu sınavlardan elde edilen puanlar diğer ülkelerin puanları ile kıyaslanarak başarı durumları karşılaştırmalı bir biçimde incelenebilmektedir.

Karşılaştırmalı eğitim sayesinde, sorunların çözümü için eğitim sistemlerinin kültürel, ekonomik, politik ve toplumsal boyutları ele alınır, ülkeler arasındaki benzerlik ve farklılıklar gösterilmeye çalışılır (Iliman-Püsküllüoğlu ve Hoşgörür, 2017). Karşılaştırmalı eğitime kavramsal olarak baktığımızda ise eğitim bilimlerinin bütün alanlarından faydalanarak çok boyutlu bir bakış açısıyla ülkeleri ve aralarındaki ilişkileri araştırarak benzerlik ve farklılıkları özelden genele doğru göstermeye çalışan bir disiplin olarak açıklanmaktadır (Akyol ve Yeşilbaş-Özenç, 2021).

Uluslararası düzeyde etkisi ve yaygınlığı en fazla olan PISA sınavı, OECD tarafından 1997 yılında geliştirilmiş ve ilk olarak 2000 yılında uygulanmış olup, her üç yılda bir tekrarlanan ve yalnızca 15 yaşındaki öğrencilerin katılım sağladığı bir testtir (Toytok ve Ramazanoğlu, 2020). PISA’da öğrencilerin okuma becerileri ile fen ve matematik alanındaki becerileri ölçülmektedir. Singapur 2009, Japonya 2000 ve Türkiye ise 2003 yılından bu yana PISA sınavına katılmaktadır. Türkiye 2003 yılından bu yana katıldığı PISA sınavında OECD ortalamasını yakalayamamış olup, ülkeler sıralamasında da alt sıralarda yer almıştır. Bu bağlamda Türkiye’ye kıyasla daha başarılı olan ülkelerin eğitim sistemlerinin araştırılarak incelenmesi, ülkemizde eğitim yönetim sistemlerinde yapılabilecek değişikliklere yön vermesi açısından oldukça önem arz etmektedir.

Eğitim sistemleri oldukça başarılı olan Singapur ve Japonya ile Türkiye eğitim sistemleri çeşitli parametrelere göre karşılaştırılarak incelenmiştir. Bu parametreler; ülkelerin genel yapısı, eğitim sistemlerinin yapısı, eğitim yönetimi ve denetimi, öğretmen yetiştirme ve atama sistemleri ile derslerin işleniş şeklidir. PISA’ya katılan ülkelerden Singapur’un seçilme sebebi nüfusu ve yüz ölçümünden Türkiye’ye kıyasla çok küçük olmasına rağmen yapılan sınavlarda üst üste üstün başarı göstermesi ve istikrarlı olmasıdır. Japonya’nın seçilme sebebi ise nüfus ve yüzölçümü açısından Türkiye’ye göre daha kalabalık ve yoğun bir ülke olmasına karşın PISA sonuçlarında Türkiye’ye kıyasla başarı sıralamasında daha üst sıralarda yer almasıdır. Bunlara ek olarak kültürel ve aile yapısı, her iki ülkenin de ada ülkesi olması, ülkemiz gibi enerji olarak fosil kaynaklı yakıtlara sahip olmaması gibi durumlar da dikkate alınmıştır.

Literatürde konu ile benzerlik gösteren çalışmalar incelendiğinde genel olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır: Balcı (2018) Singapur eğitim sisteminin ortaya çıkışı, düşünen okullar ve öğrenen ulus kavramının ortaya çıkışı, bunun için yapılan çalışmalar hakkında bilgi vermektedir. Toytok ve Ramazanoğlu (2020) tarafından yapılan çalışmada Singapur eğitim sisteminin kısa tarihi ile birlikte eğitim sistemlerinin başarısı noktasında önemli rolü olduğu kabul edilen öğretmen ve okul yöneticisi seçme ve atamasına yönelik araştırma yapılmıştır. Özerbaş ve Safi (2022) tarafından yapılan çalışmada ise Singapur ve Japonya eğitim sistemlerinin felsefi temelleri, eğitim sistemlerinin genel yapıları, öğrenme-öğretme ortamları ile ölçme değerlendirme sistemleri genel olarak araştırılmıştır. Orhan Karsak (2018) tarafından yapılan çalışmada ise Japonya’nın öncelikli olarak genel yapısı incelenmiş, ardından eğitim sisteminin yapısı, eğitime ait verilen hizmetler hakkında bilgi verilmiş sonrasında da Türk eğitim sistemi ile karşılaştırılmıştır.

Görüldüğü üzere ilgili literatür incelendiğinde ulaşılan kaynaklarla sınırlı kalmak şartıyla bu ülkelerin eğitim sistemlerini genel olarak araştıran çalışma sayısının yeterli sayıda olmadığı söylenebilir. Bu bağlamda güncel bilgi ve verilere dayalı olarak hazırlanan bu çalışmada ele alınan üç ülkenin karşılaştırması literatüre önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu araştırmanın amacı, Singapur, Japonya ve Türkiye eğitim yönetim sistemlerinin belirlenen parametreler boyutunda incelenerek benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulmasıdır. Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere dayalı olarak Türkiye Eğitim Sistemi üzerinde yapılabilecek düzenlemelere ışık tutulması ve PISA gibi uluslararası sınavların başarı sıralamasında daha üst seviyelere çıkılması noktasında yol göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Belirlenen ülkelerin eğitim yönetim sistemlerinin incelenerek karşılaştırıldığı bu çalışmada desen olarak nitel araştırma yöntemlerinden belge doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Belge doküman analizi yöntemi, belirli bir amaç için kaynakları bulma, okuma, not alıp değerlendirme adımlarından oluşmaktadır (Karasar, 2005; akt. Sak, Şahin Sak, Şendil ve Nas, 2021).

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Araştırmada ele alınan parametrelere ilişkin verilere ulaşabilmek için belirlenen ülkelerin resmi bakanlık web siteleri ile alanyazında yer alan bilimsel raporlar, makaleler, kitaplar ve tezler incelenmiştir. Elde edilen bilgiler ve veriler parametrelere göre analiz edilmiştir. Ayrıca veriler toplanırken sistemlerde olabilecek değişikliklerle ilgili güncel veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu PISA sınavına katılan ülkelere Türkiye, Singapur ve Japonya oluşturmaktadır.

Bulgular

Bu bölümde elde edilen veriler parametrelere göre ayrı ayrı başlıklar altında ele alınarak sunulmuştur.

1. Parametre: Ülkelerin Genel Yapısı

Singapur: Bir ada ülkesi olan Singapur'un yüzölçümü 728,6 km²'dir. Türk Dışişleri Bakanlığı'ndan alınan verilere göre 5,69 milyon kişinin yaşadığı ülkede km² başına düşen kişi sayısı 7615'tir. Parlamenter demokrasi ile yönetilen ülkede 2020 yılı verilerine göre kişi başına düşen milli gelir ise 59.797 USD'dir (TC. Dışişleri Bakanlığı, 2022).

Japonya: Bir ada ülkesi olan Japonya'nın yüzölçümü 377,975 km²'dir. Türk Dışişleri Bakanlığı'ndan alınan verilere göre 125,8 milyon kişinin yaşadığı ülkede km² başına düşen kişi sayısı 339'dur. Anayasal monarşi ile yönetilen ülkede 2020 yılı verilerine göre kişi başına düşen milli gelir ise 40.247 USD'dir (TC. Dışişleri Bakanlığı, 2022).

Türkiye: Bir yarımada ülkesi olan Türkiye'nin yüzölçümü 783,562 km²'dir. 2022 yılı verilerine göre 84,34 milyon kişinin yaşadığı ülkede km² başına düşen kişi sayısı 109'dur. Anayasal monarşi ile yönetilen ülkede 2020 yılı verilerine göre kişi başına düşen milli gelir ise 9.043 USD'dir.

2. Parametre: Eğitim Sistemlerinin Yapısı

Singapur: Singapur Hükümeti, ülkenin kuruluşundan bu yana eğitim ulusu olma hedefine ulaşmada en önemli araç olarak gördüğü eğitim sistemini dört aşamaya ayırmıştır olup bu aşamalar aşağıda belirtilmiştir (Toytok ve Ramazanoğlu, 2020):

Aşama 1: 1959 ve 1978 yıllarını kapsar ve hayatta kalma aşaması olarak tanımlanır.

Aşama 2: 1979-1996 yıllarını kapsar ve verimlilik aşaması olarak tanımlanır.

Aşama 3: 1997-2011 yıllarını kapsar ve yetenek aşaması olarak tanımlanır.

4. Aşama: 2012 yılından itibaren devam etmekte olup, öğrenci merkezli ve değer odaklı aşama olarak tanımlanmaktadır.

Singapur eğitim sistemi; öğrencilerin yeteneklerini keşfetmelerini, potansiyellerini gerçekleştirmelerini ve yaşam boyu öğrenmeye istekli olmalarını sağlayarak her çocukta en iyisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Singapur, tüm çocukları yetiştirmeye ve ülkenin gelişiminin devamını sağlaması için gerekli yetenek ve tasarruflara sahip olduğundan emin olmayı amaçlamaktadır. Bunun için de yetkinliklerin, değerlerin ve karakterin kalıcı olacak şekilde geliştirilmesini odak almaktadır. (ESD, 2018; akt. Özerbaş ve Safi, 2022). Bu amaçla oluşturulmuş eğitim hedeflerinin istenen çıktıları ilk olarak 1997 yılında oluşturulmuş ve 2009 yılında Singapur Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanmıştır. Eğitim sisteminden beklenen amaçlar; güçlü düşüncelere sahip, kendini tanıyan, bağımsız ve eleştirel bir şekilde düşünen ve etkili bir şekilde iletişim kuran, kendine güvenen, kendi öğrenmesi için sorumluluk alan, öğrenmek için araştıran, sorgulayan ve sebat eden, kendini yöneten, takımlarda etkin bir şekilde çalışabilen, uygun riskleri alan ve inisiyatifli uygulayan, yenilikçi ve mükemmeli kılan aktif bir katılımcı ve aynı zamanda güçlü bir yurttaş bilincine sahip, çevresindeki diğer insanların yaşamlarını iyileştirmede aktif rol alan bireyler yetiştirmektir (Eurydice, 2011; akt. Özerbaş ve Safi, 2022).

Okullaşma oranının neredeyse %100 olduğu Singapur'da zorunlu eğitim 10-11 yıl verilmektedir. 3-6 yaş arasındaki çocuklara yönelik olan okulöncesi eğitimin zorunlu olmadığı Singapur'da öğrenciler zorunlu olarak altı yıllık ilkököl (Primary) ve dört ile beş yıllık ortaöğretim (Secondary) eğitimi almaktadırlar. Singapur eğitim sisteminde yükseköğretim (Post-Secondary); ön lisans kurumları (Junior Colleges), üniversiteler, politeknikler (Polytechnic) ve teknik eğitim enstitülerinden (Institute for Technical Education) oluşmaktadır. Bütün öğrenciler ilkökölün sonunda "İlkököl Bitirme Sınavı"na tabi tutulmakta ve sınav sonucuna göre ortaöğretim düzeyindeki farklı kurlarda eğitim önerilmektedir (MOE, 2022). Bu kurlar; akademik yönden başarılı öğrenciler için "express", ortalama yetenekli öğrenciler için "normal" ve akademik olarak en az başarıya sahip öğrenciler için "normal (teknik)" olarak üçe ayrılmaktadır. Express öğrenciler dışında diğer öğrencilerden normal kurlardaki öğrenciler kuru bitirme sınavı sonrasında ve 1 yıllık hazırlık eğitimi aldıktan sonra üst seviye için sınava girebilir (Bakioğlu ve Göçmen, 2013; akt. Özerbaş ve Safi, 2022). Üst seviyeye geçebilmek için ise "yükseköğretime geçiş sınavı" uygulanmaktadır (MOE, 2022).

Japonya, günümüz eğitim sisteminin temelini Japon Eğitim Kanunu ile 1947 yılında yasalaştırmıştır. Bu kanuna göre eğitim, fırsat eşitliği, zorunlu eğitim, karma eğitim, okul eğitimi, sosyal eğitim, partizan siyasi eğitimin yasaklanması, ulusal ve yerel devlet okullarında belirli bir din için din eğitiminin yasaklanması ve eğitimin yanlış kontrolünün yasaklanması olarak çeşitli ilkelere sahiptir. Ayrıca Japon Anayasası, temel ulusal eğitim politikasını şu şekilde ortaya koymaktadır: "Tüm insanlar, yasaların öngördüğü şekilde, yeteneklerine karşılık gelen eşit bir eğitim alma hakkına sahip olacaktır. Aileler, kız ve erkek tüm çocuklarını kanunun öngördüğü şekilde eğitim almalarını sağlamakla yükümlüdür. Bu tür zorunlu eğitim parasızdır." (MEXT, 2022).

Japonya'da günümüzde eğitim sistemi 3-5 yaş arasındaki çocuklara yönelik olan okulöncesi, 6 yıl ilkököl, 3 yıl ortaokul, 3 yıl lise ve 4 yıl üniversite olmak üzere yürütülmekte olup okul öncesi eğitimin zorunlu olmadığı ülkede ilkököl ve ortaokulu içine alan 9 yılı zorunlu eğitim olarak yürütülmektedir (MEXT, 2022).

Zorunlu eğitime devam oranının %100 olduğu Japonya'da liseye devam oranı ise %95'dir. Zorunlu eğitim süresi boyunca yaşadıkları bölgelerdeki okullara giden öğrenciler (Balcı, 2007; akt. Orhan Karsak, 2018), okul bölgelerinin gereksinimleri ve öğrencilerin gelişim ve deneyim kazanma aşamalarına bağlı olarak ders programlarına göre eğitim görmektedirler (Demirel, 1998). Okullarda öğrencilere çalışma alışkanlığının kazandırılması amacıyla okulda temizlik hizmeti için personel bulunmamakta olup bu işler öğretmenler ve öğrencilerce yapılmaktadır. Bu yüzden de okullara ayakkabı ile girilmemektedir (Balcı, 2007; akt. Orhan Karsak, 2018).

İlkokuldan sonra devlet okullarına devam edecek öğrencilerin hangi okula devam edeceğine Yerel Eğitim Komisyonu, coğrafi esaslara göre karar vermektedir ve öğrencilerin belirlenen okullara gitmesi zorunludur (Orhan Karsak, 2018). Ortaokulda öğrencilerin aldıkları puanlar, iyi bir liseye ve iyi bir üniversiteye, buna bağlı olarak da iyi bir kariyer sahibi olmaları noktasında büyük öneme sahiptir. Bu yüzden öğrenciler geç saatlere kadar okulda farklı etkinlik ve kulüplere katılarak "Juku" olarak adlandırılan dershanelere gitmektedirler (Balcı, 2007 akt. Orhan Karsak, 2018).

Ortaokuldan liseye geçmek isteyen öğrenciler, Bölge Eğitim Kurulları tarafından gerçekleştirilen sınava girerler. Bölgesel ve yerel yapılara göre gerçekleştirilen sınavlarda devlet okulları aynı sınavı uygulamaktadır. Öğrenciler tarafından genel olarak bir liseye başvurulurken, liseler öğrencileri sınav puanları ile ortaokul dereceleri ile başarılarına göre kabul etmektedir (Orhan Karsak, 2018).

Tam gün, yarım gün ya da mektupla olmak üzere üç çeşit lisenin olduğu Japonya’da tam gün eğitim veren liselerde eğitim 3 yıl, diğerlerinde ise 3 yıl ve üzeri sürelerde sürmektedir. Yarım gün ya da mektupla eğitim, çalışan genç işçiler için verilmektedir (MEXT, 2022). Genel liselerde akademik ve mesleki program yürütülmekte olup ayrıca 5 yıl süreli olmak üzere lise seviyesinde teknik okullar da bulunmaktadır (Orhan Karsak, 2018).

Üniversiteye geçişler genel olarak iki basamaklı olarak yapılmakta olup, ilk aşama baraj niteliğinde olan üniversite giriş sınavından alınan başarı puanı olup ikinci aşama üniversiteler tarafından yapılan sınavlardır. Buna ek olarak da liselerden öğrenciler için verilen tavsiye mektupları büyük öneme sahiptir (Orhan-Karsak, 2018).

Türkiye eğitim sisteminde ise 3-6 yaş arasındaki çocuklar için okulöncesi, 4 yıl ilkökul, 4 yıl ortaokul, 4 yıl lise ve yükseköğretimden oluşmaktadır. Okulöncesi eğitimin zorunlu olmadığı Türkiye’de ilkökul, ortaokul ve lise eğitimi yani 12 yıl zorunlu eğitim bulunmaktadır. İlkokul ve ortaokulda adrese dayalı olarak okula giden öğrenciler lise eğitimi için liseye geçiş sınavına girmektedirler. Sınavla öğrenci alan liselere öğrenciler başarı sıralaması ve tercihe göre yerleşmektedirler. Onun dışında yeterli başarı gösteremeyen öğrenciler de adrese dayalı sistemle bir liseye yerleştirilmekte ya da açık öğretim lisesine yönlendirilmektedirler. Türkiye’de lise çeşitleri ise; fen liseleri, anadolu liseleri, anadolu imam hatip liseleri, mesleki ve teknik anadolu liseleri, sosyal bilimler liseleri, çok programlı liseler, spor liseleri, güzel sanatlar liseleri ve açık öğretim liseleridir. Yükseköğretime geçiş ise iki aşamalı olarak yapılan yükseköğretime geçiş sınavı ile yapılmaktadır.

3. Parametre: Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Singapur: Ülkede eğitim işleri ulusal olarak Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Eğitim sistemi yerel olarak okullar tarafından yürütülmektedir. Ayrı bir eğitim programıyla eğitilen ve seçilen okul müdürleri, okul müdürü olma ve lider olma potansiyellerine sahip olan öğretmenlerin düzenli olarak değerlendirilmesi ve izlenmesi süreciyle seçilmektedir ve bu kapsamda bazıları için idari pozisyonlara yönelik olanak sağlanmaktadır. Müdür yardımcılığına atanmak için hak kazanan öğretmenler, 1984 yılından bu yana Ulusal Bilimler Enstitüsü tarafından verilen bir eğitime dahil edilmektedirler ve bu eğitim yönetim becerileri, liderlik, müfredat yönetimi ve okulda 4 haftalık uygulama konularını kapsamaktadır (Toytok ve Ramazanoğlu, 2020).

Aldıkları bu eğitimleri başarılı bir şekilde tamamlayan asil adaylar yine Ulusal Eğitim Enstitüsü tarafından verilen 6 haftalık liderlik eğitimine katılmaktadır. Ayrıca eğitim kapsamında, okullarda karşılaşılan sorunların çözümü, okul yenileme ve geliştirme projelerinin yazılması, uluslararası okul ziyaretleri gibi konularda eğitim görmektedirler. Ülke genelinde yaklaşık 40 aday müdür bu eğitimlere alınır. Kendilerini sürekli geliştiren ve eğitim alan lider konumundaki okul müdürlerinin genel profillerine bakıldığında %70’den fazlasının 35 yaş üstü olduğu, en az 15 yıllık deneyime sahip oldukları ve öğretmen camiasında genel kabul görmüş yüksek lisans ve doktora derecelerine sahip oldukları görülmektedir (Toytok ve Ramazanoğlu, 2020).

Aslı Karlsen’e (2000) ait “merkeziyetçi olmayan merkezi güç” projesi kapsamında ülke genelinde eğitim bölgeleri oluşturulmuş ve yetki devri gerçekleştirilerek yerelleşme kültürü hâkim kılınmıştır (Çetin ve Konan, 2020). Bu kapsamda okul müdürlerine de kendi okullarının problemlerini çözme noktasında imkân tanınmış ve tıpkı bir CEO gibi davranmaları için teşvikte bulunulmuştur (Tan ve Ng, 2007; akt. Çetin ve Konan, 2020). Singapur’da denetim sistemi karmaşık bir yapıda olsa da temelde öz değerlendirme olmak üzere iki yönlü olacak şekilde tasarlanmıştır. Bunlardan ilki “Okul Mükemmellik Modeli” olmak üzere her bir okulun bakanlık tarafından belirlenen kriterler kapsamında kendini düzenli olarak değerlendirmesi ve her beş yılda bir de dış denetimle kanıtlanması istenmektedir. Bakanlık tarafından belirlenen kriterler: liderlik, stratejik planlama, personel yönetimi, öz kaynaklar, öğrenci merkezli uygulamalar, yönetsel ve operasyonel sonuçlar, personel çıktıları, ortaklıklar ve toplumsal çıktıları ve anahtar performans çıktılarıdır. Bu kriterler verilere dayalı olarak

kanıtlanabilir olduğu noktada “Okul Ödüllendirme Ana Eylem Planı” çerçevesinde okullar ödüllendirme sürecine dâhil edilir (Ng, 2008: 119, akt. Çetin ve Konan, 2020).

Eğitim denetiminin ikinci yönü ise, okulun en önemli bileşeni olarak kabul görebilecek olan öğretmen performanslarının belirlenerek sürekli gelişimlerinin sağlanmasıdır. Bu noktada değerlendirme işlemi performansa dayalı ücret rejimi ile gerçekleştirilmektedir (Kelly, Ang, Chong & Hu, 2008; akt. Çetin ve Konan, 2020). Ayrıca öğretmenlere kariyer seçenekleri sunulmuş öğretmenlerin istedikleri yönde kendilerini geliştirme imkânı sunulmaktadır ve yöneldikleri alanda performansa dayalı ücretlendirme yoluna gidilmiştir (Çetin & Konan, 2020). Eğitimin finansmanı, devlet tarafından karşılanmaktadır (MOE, 2022).

Japonya da eğitim işleri ulusal olarak Japon Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Eğitim sistemi yerel olarak Yerel Eğitim Komiteleri tarafından yürütülmektedir. Yerel eğitim kurulları, yerel yönetimlerin başkanı olan belediye başkanları tarafından kıdemli ve tecrübeli eğitimcilerden seçilen ve belediye meclisi tarafından da onaylanmak üzere büyük yerleşim yerlerinde 5, küçük yerleşim yerlerinde ise 3 kişilik olan, bölgesinde 4 yıl süreli olarak görev yapan birimlerdir. Görevleri ise okul yöneticilerinin değerlendirilmesi ve atanması, bölgede eğitimin planlanıp programlanması ve yönetime dair tüm iş ve işlemlerden sorumludur (IFIC ve JICA, 2004; akt. Ekinci, 2010).

Japonya eğitim yönetim sistemi içerisinde okul yönetimi, okul müdürlüğü, müdür yardımcılığı ve başöğretmenlik (müdür başyardımcılığı) görevlerinin tamamını içerisine almaktadır. Müdür olabilmek için en az 10 yıl süre ile müdür yardımcılığı görevini yerine getirmek ve yerel eğitim kurulları tarafından yapılan mülakatlarda başarılı olmak gerekmektedir. Müdür yardımcısı olabilmek için ise başarılı bir şekilde en az 10 yıl süreyle öğretmenlik yapmış olmak ve yerel eğitim kurullarınca yapılan sınavda başarılı olmak gerekmektedir. Yani müdür olabilmek için en az 20 yıllık tecrübeye sahip olmak gerekmektedir. Buna bağlı olarak da genel olarak okul müdürlerinin yaş ortalaması 55’in üzerindedir. Ayrıca başöğretmenlerin de genel olarak yaşlarının 50-55 arasında olduğu görülmektedir (Aksu, 2013; akt. Öztürk ve Akkuş, 2020). Okul müdürlerinin hemen hemen tamamı için eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapma koşulu da bulunmaktadır (Akın, 2012; akt. Öztürk ve Akkuş, 2020). Okul müdürlerinin genel olarak görevleri bürokratik işlerden oluşurken başöğretmenlerin görevi okuldaki eğitim işleridir (Öztürk ve Akkuş, 2020).

Japon eğitim sistemi içerisinde yapılandırılmış bir teftiş birimi bulunmamakla beraber öğretmenlerin değerlendirilmesi görevi okul yönetiminde bulunmaktadır. Buna ek olarak farklı zamanlarda yerel eğitim kurulları tarafından da okul ve sınıflara yapılan ziyaretler ile okul yöneticileri değerlendirilmekte ve öğretmenlerle ilgili olarak okul yönetimine görüş bildirilmektedir. Buna ek olarak okulların eğitimsel yönden kendilerini değerlendirmelerine yönelik olarak okul yönetimi, öğrenci, öğretmen ve velilerin süreçte yer aldığı bir öz değerlendirme süreci bulunmaktadır (IFIC ve JICA, 2004; akt. Ekinci, 2010). Eğitimin finansmanı, hükümet ve yerel yönetimler tarafından karşılanmaktadır.

Türkiye eğitim işleri ulusal olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Eğitim sistemi yerel olarak İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından yürütülmektedir. Okul yönetimi ise okul müdürleri ve müdür yardımcıları ile yürütülmektedir. Okul müdürü olabilmek için en az bir yıl süreyle müdür yardımcısı olma şartı bulunmaktadır. Müdür yardımcısı olabilmek için ise iki yıl süreyle öğretmen olarak görev yapmak gerekmektedir. Onun dışında müdür ve müdür yardımcısı olabilmek için Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme Sınavı’nda (EKYS) 60 barajını geçmek gerekmektedir. Ardından yönetici değerlendirme formunun doldurulması gerekmektedir. Bu formu birlikte başvurduktan sonra mülakata giren adaylardan baraj puanını geçenler yönetici açığı bulunan kurumlar için tercihte bulunmaktadır. Tercihlerde puan üstünlüğüne göre yerleştirilen adaylar göreve başlayabilir.

Eğitim finansmanına bakıldığında ise okullara devlet tarafından verilen ödenekler ile okul ihtiyaçlarının karşılandığı görülmektedir. Ayrıca okul aile birlikleri aracılığıyla okula yapılan bağışlar ile okul ihtiyaçları giderilmektedir. Böylece bakanlığa bağlı tüm okullara devlet tarafından ödenek verildiği görülmektedir.

Singapur eğitim yönetim sistemleri içerisinde öğretmen yeterliliği büyük bir öneme sahip ve buna bağlı olarak öğretmen seçme, yetiştirme ve atama politikaları aşırı derecede hassas ve standart yapıdadır. Ülke genelinde öğretmen yetiştiren tek kurum Nanyang Üniversitesi Ulusal Eğitim Enstitüsü olup öğrenci seçimi belirli aşamalarla yapılmaktadır. Öğrenciler ilk olarak yılda iki kez Cambridge Üniversitesi tarafından uygulanan Cambridge İleri Düzey Sınavı'na (GCEA) girmektedirler ve ardından mülakata katılmaktadırlar. Mülakatta ise öğretmeye yönelik ilgi ve istekler, iletişim yetenekleri, idealler ve hedefler, yeniliğe ve kendini geliştirmeye olan inanç ve öğrenme taleplerini belirlemeye yönelik yapılmaktadır (Toytok ve Ramazanoğlu, 2020).

Mülakat sonucunda başarılı olarak üniversiteye kabul edilen öğretmen adayları %45 mesleki bilgi, %50 alan bilgisi ve %5 genel kültür ve stajdan oluşan 4 yıllık eğitim alırlar ve bu eğitim süresince öğretmen adaylarına öğretmen maaşının %60'ı kadar burs verilir. Bu eğitimi başarılı şekilde tamamlayıp mezun olan öğretmen adayları atanabilmek için dört aşamadan oluşan elemeye tabi tutulurlar. Bu aşamalar (Toytok ve Ramazanoğlu, 2020);

İlk olarak genel not ortalaması ve özgeçmişleri incelenen adaylardan %30'luk dilimde olanlar öğretmen olarak atanabilmek için başvuruda bulunabilir. Başvuran öğretmenler ikinci aşamada genel kültür sınavına girerler. Sınavın ardından üçüncü aşamada mülakata girerler ve bu mülakatta, tutum, davranış ve zekâlarını ölçen testlere tabi tutulur.

İlk üç aşamada başarılı olan öğretmen adayları dördünü aşamada belirli bir maaş karşılığında Ulusal Eğitim Enstitüsü tarafından eğitim programına alınarak pedagojik ve alan bilgisi becerilerini geliştirmeye yönelik eğitime tabi tutulurlar. Bu noktada da başarısız olan öğretmen adayları elenmekte ve sistemden çıkarılmaktadır. Singapur'da öğretmenlik için başvuran 6 adaydan sadece 1 tanesi öğretmen olmaya hak kazanır (Toytok ve Ramazanoğlu, 2020).

Singapur eğitim sistemi içerisinde öğretmenler; mesleğe başladıktan sonraki ilk üç yılda genel, sonraki iki yılda kıdemli ve sonraki sekiz yılda süper kıdemli olarak tanımlanırlar. Ayrıca mesleğe başladıktan sonra da sürekli olarak eğitimlerle desteklenmektedirler (Toytok ve Ramazanoğlu, 2020).

Japonya'da bilgi ve beceriye sahip yapıda ve geniş bakış açısına sahip farklı insan kaynakları yetiştirebilmek amacıyla her valilikte eğitim fakültesi ya da öğretmen yetiştirme koleji olan en az bir tane ulusal üniversite bulunmaktadır. Ayrıca eğitim bakanlığı bünyesinde öğretmen yetiştirmek için açık sistem olarak adlandırılan özel ve devlet üniversiteleri bulunmaktadır (NİER, 2013; akt. Mete, 2013). Buradan da anlaşılacağı üzere iki çeşit öğretmen yetiştirme sistemi mevcuttur. Öğretmen seçimi için ilk olarak Ulusal Giriş Sınavı'nda başarılı olması gerekmektedir (NCEE,2013; akt. Mete, 2013). Ardından da ulusal üniversitelerin yaptığı sınavda başarılı olan adaylar üniversite eğitimi için kabul edilmektedirler (Polat ve Arabacı, 2012). Üniversitelerce yapılan sınavlarda öğretmen adaylarının sözlü iletişim becerileri, sosyal becerileri ve öğretmenlik meslek tutumları ölçülmektedir (Korucuk, 2019). Üniversiteye kabul edilen adaylar ilkökul ve ortaöğretim öğretmenlikleri için ayrı müfredatta toplam 4 yıl süreyle eğitim alırlar. Her iki öğretmenlik türünde de ilkökul öğrencilerine verilecek dersler ile pedagojik eğitim verilirken, ortaöğretim okul öğretmenlerine buna ek olarak uzmanlaşmak istedikleri alana ait alan bilgisi de verilmektedir (Mete, 2013). Ayrıca 6 aylık staj eğitimi bulunmaktadır (Korucuk, 2019). Japonya'da ayrıca diğer fakültelerden mezun olan ve öğretmenlik yapmak isteyen öğretmen adayları için sertifika sistemi bulunmaktadır. Bu sistem açık sistemde öğretmen yetiştirme olarak tanımlanmakta olup sertifikalar geçerli okul seviyesi için verilmektedir; anaokulu ve ilkökul için, alt orta öğretim ve üst orta öğretim öğretmenlik sertifikalarıdır (NİER, 2013; akt. Mete, 2013).

Toplamda üç çeşit öğretmenlik sertifikası olup bunlar, elde edilme şekillerine, öğretmen adaylarının akademik geçmişlerine ve geçerlilik sürelerine göre değişmektedir ve bunlar; sıradan, geçici ve özel olarak adlandırılmaktadır. Bu sertifikalar eğitimini tamamlayan öğretmen adaylarına il eğitim kurullarınca verilmektedir ve on yıl geçerliliği bulunmaktadır. Öğretmen adayının bu sertifikayı alabilmesi için il eğitim kurulu tarafından yapılan sınavda başarı göstermesi gerekmektedir. Geçici sertifika beş yıl geçerli olup sadece alınan ilde geçerli iken, diğer sertifikalar tüm illerde geçerlidir (NİER, 2013; akt. Mete, 2013).

Öğretmen adaylarının devlet okulları tarafından işe alım sürecinde il eğitim kurulları tarafından her kademe için ayrı yapılan işe alma sınavında başarı göstermesidir (NİER, 2013; akt. Mete, 2013). Bu sınav ise; yazılı sınav, pratik sınav (fiziksel egzersiz, müzik, resim yabancı dil performansı), mülakat (bireysel veya grup), makale / tez sınav, ders planı hazırlama ve çeşitli okul yaşamı durumlarında ders gösterimi yaparak yapısal bilgi ve kabiliyet testlerini kapsamaktadır (Mete, 2013).

Öğretmen adayları bu sınavda başarı gösterdikten sonra il ya da büyük şehir kapsamında sonuçlara göre listelenmektedir ve kayıt sırasına göre işe alınmaktadır. Eğitim kurulları liste sırasına göre ihtiyaç olan okullarda işe almaktadır ve ilk yıl deneme süresi olarak sayılmaktadır (İngersoll, 2007; akt. Mete, 2013). İşe alınmayan adayların sonraki yıl yapılan sınava girmeleri gerekmektedir (NİER, 2013; akt. Mete, 2013). Devlet okulları yerine özel okullarda görev almak isteyen öğretmen adaylarını ise okullar kendileri seçmektedir (Balci vd., 2011; akt. Mete, 2013). Devlet okullarında göreve başlayan öğretmenler, ilk altı ayda adaylık eğitimi almaktadırlar ve bu eğitimi başarılı şekilde tamamlayanların devlet memuru olarak ataması yapılır (Erdoğan, 2005; akt. Mete, 2013).

Japonya'da öğretmenler göreve başladıktan sonra, beş yıl ve on yılı doldurdukları dönemlerde hizmetiçi eğitim almak zorundadırlar. Ayrıca gönüllü olarak hizmetiçi eğitim alma imkânları bulunmaktadır. Bunun için de en çok dikkat çekmekte olan lisansüstü eğitim için okuldan ayrılmaz. Eğitim sistemi buna izin verecek şekilde yapılandırılmıştır (MEXT, 2022).

Türkiye eğitim sistemi içerisinde öğretmen olabilmek için ilk olarak Yükseköğretime Geçiş Sınavına (YGS) girerek başarı sıralamasında 300000 barajında yer almak gerekmektedir. Daha sonra son senesinde staj yapılan ve 4 ya da 5 yıllık eğitim başarılı şekilde tamamlandıktan sonra öğretmen olabilmek için Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) girmesi gerekmektedir. Diğer bir yol ise farklı bölümlerden mezun olan ve öğretmen olmak isteyen adayların üniversitelerce açılan formasyon eğitimini almasıdır. Bu eğitim öğretmen adaylarının pedagojik alanda eğitim almaktadırlar.

KPSS'ye giren adaylardan açıklanan öğretmen ihtiyacının üç katı kadar aday mülakatlara çağrılmaktadır. Mülakata alınan adaylardan barajı geçenler daha sonra atanabilmek için tercihte bulunurlar. Tercihine yerleşen adayların aday öğretmen olarak ataması yapılmaktadır. İlk yılında adaylık eğitimleri ve adaylık sınavına girilmesi gerekmektedir. Eğitimlerde ya da sınavlarda başarılı olamayan adayların bir yıl daha hakkı bulunmaktadır. Başarılı olanlar ise devlet memuru olarak atanmış olmaktadır.

Öğretmenlerin adaylık eğitimleri dışında, ara tatillerde ve dönem sonunda seminer döneminde uzaktan hizmet içi eğitim alma imkânları bulunmaktadır. Bunun dışında merkezi ve mahalli olmak üzere iki çeşit hizmet içi eğitim alma imkânları vardır. Bu eğitimler de genel olarak isteğe bağlı olsa da bazı eğitimlere resen alınan öğretmenler de bulunmaktadır.

5. Parametre: Derslerin İşleniş Şekilleri

Singapur eğitim sistemi içerisinde derslerin işlenmesi ile ilgili sürelelere bakıldığında yıllık eğitim süresinin 36 hafta olduğu yani 180 gün olduğu görülmektedir. İlkokulda her bir dersin süresi 30 dakika iken ortaokulda her bir ders süresi 40 dakikadır. Eğitim öğretim yılı iki dönemden oluşmakta ve her dönemde iki ayrı ara tatil verilmektedir. Haftalık ders saatleri ise ilkokulda 47-49 saat arasında değişmekte, ortaokulda ve ortaöğretimde 40 saat olarak belirlenmiştir. Günlük ders sayılarına bakıldığında ise ilkokul ve ortaokulda 8-10 saat arasında değiştiği, ortaöğretimde ise 8 saat olduğu görülmektedir (Altın, 2011a).

Japonya eğitim sistemi içerisinde derslerin işlenmesi ile ilgili sürelelere bakıldığında yıllık eğitim süresinin 40 hafta olduğu yani 240 gün olduğu görülmektedir (Orhan Karsak, 2018). Ülkede cumartesi günleri de yarım gün okulda eğitim devam etmektedir. İlkokulda her bir dersin süresi 45-50 dakika iken ortaöğretimde her bir ders süresi 50 dakikadır. Eğitim öğretim yılı üç dönemden oluşmakta ancak dönemler içerisinde ara tatil verilmemektedir. Haftalık ders saatleri ise ilkokul ve ortaokulda 25-30 saat arasında değişmekte, ortaöğretimde 29 saat olarak belirlenmiştir. Günlük ders sayılarına bakıldığında ise ilkokul ve ortaokulda 5-6 saat arasında değiştiği, ortaöğretimde ise 6 saat olduğu görülmektedir (Altın, 2011b).

Türkiye eğitim sistemi içerisinde derslerin işlenmesi ile ilgili süreler bakıldığında yıllık eğitim süresinin 36 hafta olduğu yani 180 gün olduğu görülmektedir. Temel eğitim ve orta öğretimde her bir dersin süresi 40 dakikadır. Eğitim öğretim yılı iki dönemden oluşmakta ve her dönemde bir ara tatil verilmektedir. Haftalık ders saatleri ise ilkökul ve ortaokulda 30-35 saat arasında değişmekte, ortaöğretimde en az 35 saat olarak belirlenmiştir. Günlük ders sayılarına bakıldığında ise ilkökul ve ortaokulda 6-7 saat arasında değiştiği, ortaöğretimde ise en az 7 saat olduğu görülmektedir (Altın, 2011b).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Ülkeler, gelişmişlik seviyelerinde önemli bir etken olarak eğitim yönetim sistemlerinin başarısının öneminin farkındadır. Bunun için de uluslararası düzeyde yapılan sınavların sonuçları eğitim yönetim sistemlerinin çıktılarını açısından büyük öneme sahiptir. Bu çalışmada da uluslararası düzeyde yapılan PISA’da başarılı olarak kabul edilen Singapur ve Japonya ile Türkiye eğitim yönetim sistemleri karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma işlemi beş parametreye göre yapılmıştır.

Yapılan çalışmada elde edilen bulguların değerlendirilmesi yapıldığında, Singapur ve Japonya’nın başarılı olmasındaki önemli etkenlerden birisi eğitim sistemlerinin istikrarlı yapıda olmalarıdır. Her iki ülkede de sistemlerin belirlenmesi uzun yıllar öncesine dayanmakta iken bizde iki ülkeye kıyasla istikrarın sağlanamadığı görülmektedir. Ayrıca dikkat çeken bir diğer nokta ise öğretmen seçme, yetiştirme ve atama sistemlerine verilen önemdir. Özellikle öğretmen seçme ve atama noktasında belirli kriterlere sahip olduğu görülen Singapur ve Japonya’da mesleği yükseltecek, eğitim sisteminin devamlılığına ve öğrenci eğitim öğretimine gönül verecek, mesleği isteyerek ve kendini geliştirerek sürdürecektir adayların seçildiği dikkat çekmektedir. Lise eğitimi sonrası öğretmenlik vasıflarına sahip olanlar dışında adayların eğitim alamadığı sistemde yetiştirme sürecinde de uygulama eğitimlerine ciddi anlamda önem verildiği görülmüştür. Uygulama eğitimine verilen bu önem de yine öğretmenlik yapabilecek adayların atama sistemine dahil olması açısından oldukça önemlidir. Atama sistemlerine bakıldığında ise her iki ülkede de atanmanın yapılabilmesi için farklı kriterler gözlenirken bizde sadece bir sınav yapılması ve mesleğe yönelik bilgiye bakması açısından tartışmalı durumdaki mülakatların yeterli olmadığı düşünülmektedir. Son olarak da denetim sistemlerindeki farklılık başarı üzerinde önemli bir etken olarak görülebilir. Bunun sebebi de diğer iki ülkede denetim sistemi olmamasına rağmen öğretmenlerin kendilerini değerlendirmeleri ve gelişime açık yapıları ciddi olarak dikkat çekerken, ülkemizde denetim yapılmadığında öğretmenlerin gerekli işlerini yapma noktasında eksik oldukları ve gelişime yönelik açık yapıda olmadıkları kanaatine varılmaktadır.

Ülkelerin karşılaştırıldığı ilk parametre olan ülkelerin genel yapısıdır. Burada elde edilen bulgulara bakıldığında Singapur’un çok küçük bir ülke olduğu ve nüfusunun çok düşük olduğu görülmektedir. Japonya’nın ise yüzölçümü açısından yaklaşık olarak Türkiye’nin yarısı kadar olduğu ancak nüfusunun Türkiye nüfusunun yaklaşık 1,5 katı olduğu görülmektedir. Ancak her iki ülkede de kişi başına düşen milli gelirin Türkiye’de kişi başına düşen milli gelirin yaklaşık olarak 4-6 kat olduğu görülmektedir. Ayrıca ülkelerin üçünün de yönetim şekillerinin farklı olduğu görülmektedir. Singapur ve Japonya’nın ada ülkesi olduğu, Türkiye’nin ise yarımada ülkesi olduğu belirtilmiştir.

İkinci parametrede bakılan eğitim sistemleri yapısı incelendiğinde ise her üç ülkede de okulöncesi eğitimin zorunlu olmadığı görülmektedir. Zorunlu eğitimin Singapur’da 10-11 yıl, Japonya’da 9 yıl ve Türkiye’de 12 yıl olduğu görülmektedir. Süre olarak birbirine yakın olan sistemlerde Singapur ve Türkiye’de zorunlu eğitimin temel eğitim ve ortaöğretime kapsadığı görülürken, Japonya’da sadece temel eğitimin zorunlu olduğu görülmektedir. Her üç ülkede de ortaöğretim ve yükseköğretime geçişin sınav ile gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Japonya’da ayrıca yükseköğretime geçiş için üniversitelerin kendilerinin yapmış olduğu sınavlar ile mezun olunan ortaöğretim kurumlarından alınan referans mektupları da dikkate alınmaktadır. Singapur ve Japonya’da ortaöğretimde lise türlerinin genel olarak akademik ve teknik olarak ayrıldığı, ancak Türkiye’de bu sayının daha fazla olduğu görülmüştür.

Teşkilat yapılanması, denetim ve finansmanın incelendiği üçüncü parametreye yönelik bulgular incelendiğinde, her üç ülkede de ulusal düzeyde bir bakanlık yapılanması olduğu görülmüştür. Taşra teşkilatlanmasına bakıldığında ise Japonya ve Türkiye’de yerel yönetimin Singapur’a göre daha yapılandırılmış yapıda olduğu görülmektedir. Okul yönetimi incelendiğinde ise her üç ülkede de okul

müdürleri ve müdür yardımcılarının benzer yapıda oldukları görülmüş olup, Japonya’da ayrıca okuldaki eğitim öğretim işlerinden sorumlu olan başöğretmenlik görevinin olduğu görülmektedir. Yönetici atama sistemleri incelendiğinde ise müdür olabilmek için her üç ülkede de müdür yardımcılığı görevini yapmış olma şartının olduğu görülmektedir. Ancak ülkelerin öğretmenlik ve müdür yardımcılığı yapma şartına dair süreler ile diğer kriterlerinde farklılıklar mevcuttur. Singapur’da müdür yardımcılığı için öncelikli olarak kariyer basamaklarından liderlik için uygun yapıda olması gerekmektedir. Liderlik vasfı bulunan öğretmenlere kendilerini geliştirebilmeleri için ilk olarak bölüm başkanlığı ve müdür yardımcılığı görevleri verilmektedir. Müdür yardımcı olduktan sonra liderlik de dahil farklı eğitimler almaktadırlar. Bu eğitimlerde başarılı olanlar seçilerek müdürlük görevi için tekrar bir eğitime alınmaktadırlar. Bu eğitimi de başarıyla tamamladıktan sonra müdür olarak görevlendirilmektedirler. Japonya’da ise müdür yardımcısı olabilmek için 10 yıl öğretmenlik deneyimi şartı bulunmaktadır. 10 yıllık deneyime sahip olanlardan müdür yardımcısı olmak isteyenler yerel eğitim komiteleri tarafından yapılan sınavda başarılı olmak zorundadır. Sınavda başarılı olduktan sonra en az 10 yıl müdür yardımcılığı deneyimi olanlar ise daha sonra müdür olmak için başvuruda bulunabilir. Müdür olmak için 10 yıl şartına ek olarak yine yerel eğitim komiteleri tarafından yapılan mülakatlarda başarılı olunması gerekmektedir. Ayrıca lisansüstü eğitim yapma şartı da bulunmaktadır. Yine Japonya’da da Singapur’da olduğu gibi yöneticilere yönelik liderlik eğitimleri bulunmaktadır. Türkiye’de ise müdür ve müdür yardımcısı olabilmek için EKYS’de başarılı olmak gerekmektedir. Buna ek olarak yönetici değerlendirme formu ile mülakatlar yapılmaktadır. Müdür yardımcısı olabilmek için 2 yıl öğretmenlik deneyimi, müdür olabilmek için ise 1 yıl müdür yardımcılığı yapma şartı bulunmaktadır.

Denetim yapıları incelendiğinde ise Singapur ve Japonya’da denetim yapmak için oluşturulmuş bir teftiş biriminin olmadığı görülmektedir. Her iki ülkede de öz denetime ağırlık verilmiş bir sistem bulunmaktadır. Ancak Türkiye’de denetim işlemi müfettişler tarafından yapılmakta, bunun için yapılandırılmış bir teftiş sistemi bulunmaktadır. Eğitimin finansmanı yönünden bakıldığında ise her üç ülkede de devlet tarafından karşılandığı görülmektedir.

Öğretmen seçme, yetiştirme ve atama sistemlerinin incelenmiş olduğu dördüncü parametredeki bulgulara bakıldığında, öğretmen adaylarının seçilmesi işleminde farklılıklar olduğu görülmektedir. Singapur’da öğretmen seçimi için ülke genelinde yapılan Cambridge İleri Düzey Sınavı GCEA’da başarılı olmak gerekmektedir. Sonrasında da üniversite tarafından yapılan mülakatlarda başarılı olmak gerekmektedir. Japonya’da ise yükseköğretim geçiş sınavında başarılı olmak ve üniversite tarafından yapılan mülakat ve yazılı sınavda başarılı olmak gerekmektedir. Türkiye’de ise yükseköğretim geçiş sınavında belirlenen 300.000 kişi sıralama içerisinde yer almak yeterlidir.

Yetiştirilme sistemleri incelendiğinde ise genel olarak her üç ülkede de eğitim yapıları birbirine benzer yapıdadır. Ancak staj sistemlerinde farklılıklar bulunmaktadır. Singapur’da staja önem verilmekte ve burs verilmektedir. Japonya’da 6 aylık uygulama eğitimi verilmektedir. Türkiye’de ise son sınıfta haftalık stajlar mevcuttur. Ayrıca Japonya ve Türkiye’de eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden mezun olanlara da öğretmenlik yapabilmeleri için eğitim verilmektedir.

Atama sistemleri incelendiğinde ise her üç ülkenin de farklı sistemleri olduğu görülmüştür. Singapur’da dört aşamalı atama sistemi bulunmaktadır. Bu aşamalar; ilk olarak genel not ortalamalarının ve özgeçmişlerine göre ilk %30’luk dilimde olanların belirlenmesi, ikinci aşama belirlenen öğretmen adaylarının girdikleri genel kültür sınavı, üçüncü aşama tutum, davranış ve zekâlarını ölçen mülakatlara girmeleri, dördüncü ve son aşama da belirli bir maaş karşılığında eğitime alınmaları ve bu eğitimde başarı gösterme şartıdır. Bu aşamalarda başarılı olamayan adaylar elenmekte ve sistemden çıkarılmaktadırlar. Japonya’da ise sertifika sistemi bulunmaktadır. Üniversite mezuniyet türlerine göre elde edilen sertifikalara ek olarak yerel eğitim komiteleri tarafından yapılan sınavlarda başarılı olma şartı vardır. Sürekli sertifikaya sahip olanlardan sınavda başarılı olanlar ve adaylık sürecini başarılı şekilde tamamlayanlar devlet kadrosuna sahip olmaktadır. Geçici sertifikası olanlar ise beş yılda bir sınava girmek zorundadırlar. Türkiye’de öğretmen olarak atanabilmek için ise KPSS’ye ve mülakatlarda yeterli puan alma şartı vardır. Yeterli puan alan adaylar tercihlerine göre öğretmen olarak atanabilir. Hizmetiçi eğitim sistemleri karşılaştırıldığında da aslında he üç ülkede de atandıktan sonra eğitim alma şartı vardır. Sadece Singapur’da atama işlemi yapılmadan önce eğitim

verilmektedir. Ayrıca Singapur'da yılda 100 saat hizmetiçi eğitim alma şartı vardır. Japonya'da ise mesleğin 5. ve beşin katı olan meslek yıllarında yani 10, 15 ve 20 gibi zorunlu hizmetiçi eğitimler bulunmaktadır. Türkiye'de ise adaylık eğitimi dışında zorunlu eğitim bulunmamaktadır.

Beşinci ve son parametre olan derslerin işlenmesi ile ilgili bulgulara bakıldığında; Singapur ve Türkiye'de yıllık eğitim öğretim süresinin 180 gün olduğu ve sadece hafta içi günlerde olduğu görülmüştür. Ancak Japonya'da bu sürenin 240 gün olduğu ve cumartesi günleri de yarım gün okullarda eğitim öğretimin devam ettiği görülmüştür. Ders süreleri incelendiğinde ise Singapur ve Türkiye'deki sürelerin birbirine yakın olduğu, Japonya'da ise ders sürelerinin fazla olduğu görülmüştür. Dönem sayılarına bakıldığı zaman da Singapur ve Türkiye'de okullarda eğitim öğretimin iki döneme ayrıldığı görülürken Japonya'da üç döneme ayrıldığı görülmektedir. Ayrıca son olarak dönemler içerisindeki ara tatillere bakıldığında Singapur'da her dönemde iki ara tatil olduğu, Türkiye'de her dönem bir ara tatil olduğu, Japonya'da ise ara tatil olmadığı görülmüştür.

Ülkelerin eğitim sistemlerinin incelenerek karşılaştırıldığı bu araştırmada benzer ve farklı yönler ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda Türkiye'nin de Singapur ve Japonya gibi başarı sıralamasının artırılması noktasında yapılabilecek eğitim yönetim sistemleriyle ilgili değişikliklerin araştırılması ve önerilerde bulunulması önerilmektedir. Ayrıca buna benzer başka ülkelerin de ele alınacağı çalışmalar yapılarak daha geniş ölçüde bir değerlendirme yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akyol, B. ve Yeşilbaş Özenç, Y., (2021). Singapur ile Türkiye'de okul yöneticisi ve öğretmen seçme ve yetiştirme sistemlerinin karşılaştırılması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 19 (2)*, 904-925.
- Altın, R., (2011a). Singapur. <http://urn.meb.gov.tr/ulkelerpdf/S%C4%B0NGAPUR.pdf> adresinden 06.05.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Altın, R., (2011b). Japonya. <http://urn.meb.gov.tr/ulkelerpdf/JAPONYA.pdf> adresinden 06.05.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Balcı, A., (2018). Düşünen okullar öğrenen ulus: Singapur'da yaratıcılık ve eleştirel düşünme girişimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 51 (2)*, 187-208.
- Çetin, R. B. & Konan N. (2020). Farklı ülkelerin eğitim denetimi sistemlerine ilişkin bir inceleme. *Scientific Educational Studies, 4 (1)*, 45-77.
- Demirel, Ö. (1998). *Karşılaştırmalı eğitim*. Kardeş Kitap ve Yayınevi.
- Ekinci, A., (2010). Japon eğitim sisteminden Türk eğitim sistemine iyi örnekler. *Milli Eğitim, 188*, 32-49.
- Ilıman Püsküllüoğlu, E. ve Hoşgörür, V., (2017). Türkiye'de 2010-2016 Yılları Arasında Yapılan Karşılaştırmalı Eğitim Lisansüstü Tezlerinin Değerlendirilmesi. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi, 4 (1)*, 46-61.
- Korucuk, M., (2019). Farklı ülkelerde öğretmenlik eğitimi veren okulların değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science, 89*, 477-498.
- Mete, Y. A., (2013). Güney Kore, Japonya, Yeni Zelanda ve Finlandiya'da öğretmen yetiştirme ve atama politikaları. *Journal of Turkish Studies, 8 (12)*, 859-878.
- MEXT (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology, Tokyo), (2022), www.mext.go.jp adresinden 05.05.2022 tarihinde erişilmiştir.
- MOE (Ministry of Education, Ontario), (2022). www.moe.gov.sg adresinden 05.05.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Orhan Karsak, H. G., (2018). Japon eğitim sistemine genel bir bakış. *Journal of Turkish Studies, 13 (4)*, 965-997.
- Özerbaş, M. A. ve Safi B. N. (2022). İngiltere, Japonya, Norveç, Finlandiya, Singapur, Rusya ve Türk eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11 (1)*, 64-80.
- Öztürk, M. B. ve Akkuş, M., (2020). Japonya, güney kore, singapur ve türkiye'de okul yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, 7 (1)*, 65-79.

- Polat, M. ve Arabacı, İ. B., (2012). Türkiye'de Eğitim fakültelerine öğrenci alım ölçütlerini yeniden düşünmek: Karşılaştırmalı bir yaklaşım. *Journal of Research in Education and Teaching, 1 (3)*,77-83.
- Sak, R., Şahin-Sak, İ. T., Öneren-Şendil, Ç. ve Nas, E., (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 4 (1)*, 227-250.
- TC. Dışişleri Bakanlığı, (2022), www.mfa.gov.tr adresinden 05.05.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Toytok E. H. ve Ramazanoğlu, M. (16-18 Temmuz 2020). What is the secret to the success of the singapore education system? [Sözlü bildiri]. 6 th International Conference On Lifelong Education And Leadership For All, Saray Bosna, Bosna Hersek.